

Het dialect van Hasselt

Klank- en vormleer

J.J. Spa

Inhoud

- 7 *Inleiding*
- 8 *De notering van de klanken*
- 10 *De klinkers*
- 33 *De tweeklanken*
- 38 *De medeklinkers*
- 39 *Uitspraakregels*
- 46 *De persoonlijke
voornaamwoorden*
- 47 *De bezittelijke voornaamwoorden*
- 48 *De werkwoorden*
- 48 De werkwoordstijden
- 49 De zwakke werkwoorden
- 52 De sterke werkwoorden
- 53 De werkwoordsklassen
- 58 Overige sterke en onregelmatige
werkwoorden
- 59 De voornaamste hulp- en
koppelwerkwoorden
- 63 *De lidwoorden*
- 64 *De aanwijzende
voornaamwoorden*
- 65 *De bijvoeglijke naamwoorden*
- 68 *De verkleinwoorden*
- 70 Klinkerverandering bij
verkleinwoordsvorming
- 72 Het achtervoegsel *-ien*
- 74 Het achtervoegsel *-tien*
- 76 Het achtervoegsel *-pien*
- 76 Het achtervoegsel *-chien*
- 77 Het achtervoegsel *-echien*
- 78 *De meervoudsuitgangen*
- 78 Het achtervoegsel *-s*
- 79 Het achtervoegsel *-ers*
- 79 Het achtervoegsel *-nen*
- 80 Het achtervoegsel *-en*
- 83 *De telwoorden*
- 85 *De tijdsbenamingen*
- 86 *Andere vormverschijnselen*
- 88 *Syntactische verschijnselen*
- 89 *Uitdrukkingen eigen aan het Hasselts*
- 90 *Straatnamen*
- 91 *Hasselter teksten*
- 91 De kop zol oe ummelopen!
(Annie van Dijk)
- 93 Navelstären (Corry Overmars)
- 96 *Literatuur*

Inleiding

Weer heeft de IJsselacademie haar grammaticareeks voor mij opengesteld, thans voor de beschrijving van het Hasselts. De Dialectgroep Historische Vereniging Hasselt had al in 2008 een voortreffelijk woordenboek van dit dialect het licht doen zien maar nog geen systematische beschrijving gegeven van de grammatica, zoals die thans voorhanden ligt.

Het dialect lijkt veel op dat van Zwolle (zie Bloemhoff-de Bruijn 2012 en Shetter 1958), met uitzondering dan van de brouw-*r* die in het Zwols gangbaar is.

Het Hasselter dialect heeft, in vergelijking tot het Nederlands, meer klinkers (22, terwijl het Nederlands er 13 à 14 heeft; vgl. Cohen e.a. 1961, p. 25) en veel meer tweeklanken. De medeklinkers van het Hasselts zijn vrijwel identiek aan die van het Nederlands, zij het dan dat de *h* ontbreekt. Ook de werkwoordsvormen, vooral die van de sterke werkwoorden, wijken nogal af van wat in het standaard-Nederlands gebruikelijk is. Vooral de 3e persoon enkelvoud van de onvoltooid tegenwoordige tijd van het sterke werkwoord lijkt veelal niet op de Nederlandse vergelijkbare vorm. De voltooide deelwoorden van zowel de sterke als de zwakke werkwoorden beginnen met een zogenaamde *stomme e*. Zelfstandige naamwoorden eindigen, vaker dan in het Nederlands, op deze klinker.

Daarnaast hebben de verkleinwoorden 'Umlaut', d.w.z. dat in sommige gevallen de verkleinwoordsvorming gepaard gaat met een verandering van de klinker van de stam. Ook afwijkend van het 'gewone' Nederlands zijn de uitspraakregels voor klanken en klankgroepen: Het 'inslikken', bijvoorbeeld, van de *stomme e* in de uitgang *-en* en het als een neusklinker uitspreken van de combinatie 'klinker + *n*' in sommige gevallen, dragen bij aan het - voor de buitenstaander- 'exotisch' karakter van het dialect.

Evenals bij het schrijven van mijn andere boeken over de West-Overijsselse dialecten heb ik ook nu weer gebruik mogen maken van de ingevulde formulieren die de IJsselacademie me via mevr. dr. Ph. Bloemhoff ter beschikking heeft gesteld. Deze formulieren zijn de weerslag van een uitgebreide dialectenquête die dr. H. Bloemhoff in 1978-1981 heeft gehouden. Ik dank daarvoor opnieuw recht hartelijk de heer Bloemhoff, mevr. Bloemhoff en de instelling waaraan ze verbonden is. Mevr. Bloemhoff heeft ook nu weer de taak op zich genomen de Oudsaksische oorsprong van de woorden aan te geven. Ook daarvoor mijn oprechte dank.

Twee personen hebben me laten profiteren van hun kennis van het dialect: mevrouw A. van Dijk (geb. 1935) en mevr. C. Overmars (geb. 1942), die met veel geduld met betrekking tot mijn, soms waanzinnige, vragen mijn onderzoek hebben begeleid. Heel veel dank daarvoor! Ze hebben bovendien erin bewilligd dat ik twee verhalen, van elk van beiden één, ter illustrering van het Hasselter dialect, in het boek mocht opnemen.

De notering van de klanken

Voor het noteren van het dialectmateriaal in dit boekje zijn de uitgangspunten gekozen die uiteengezet zijn in Bloemhoff-de Bruijn 1994, p. 8 en die hier in het kort nog weer worden herhaald:

- Voor wat betreft de woordklemtoon, deze valt in verreweg de meeste gevallen op dezelfde lettergreep als in het Nederlands. Hij wordt daarom alleen aangegeven als er verwarring mogelijk is en dat gebeurt in een dergelijk geval d.m.v. een apostrof (') vóór de beklemtoonde lettergreep, bijv. *e'west* 'geweest', *e'zien* 'gezien', *'bekien* 'beekje'.
- De *stomme e* die in de uitgang *-en* van de werkwoordsvormen en de meervouden van zelfstandige naamwoorden voorkomt en in de meeste Oost-Nederlandse dialecten niet wordt gehoord, wordt wel geschreven. Dus niet *gie:t'n* 'gieten', *lèz'n* 'lezen' enz. maar *gie:ten*, *lèzen* enz. (Voor de manier waarop de laatste *n* wordt uitgesproken, zie het hoofdstuk *Uitspraakregels*, p. 39).
- De *stomme e* wordt geschreven zoals in het Nederlands gangbaar is: *dudelijk* 'duidelijk', *ie:uwig* 'eeuwig', *een* 'een', *sku:re* 'schuur', *e'bröken* 'gebroken'. Hetzelfde principe geldt voor de notering van de tweeklanken: *ei* 'ei', *ij* 'hij', *touw* 'touw', *blauw* 'blauw', *skuin* 'schuin'.
- In een open lettergreep (d.w.z. een lettergreep die eindigt op een klinker) en aan het einde van een woord worden de lange klinkers *uu*-, *ee*, *oo*, *èè*, *öö*, *ää*, *aa* en de korte klinker *uu* met één enkele letter geschreven (behalve de *ee* en de *èè* aan het wordeinde), zoals in het Nederlands gebruikelijk is: *sku:re* 'schuur', *'skepen* 'scheiden (meervoud)', *'bone* 'boon', *e'lèzen* 'gelezen', *e'bröken* 'gebroken', *kräne* 'kraan', *skale* 'schaal', *buten* 'buiten', *mu*: 'moe', *temèè* 'straks', *slee* 'slee', *stro* 'stro', *sprö* 'ruw, geschilderd (m.b.t. lippen)', *lä* 'la(de)', *vrouwlu* 'vrouwvolk'. Vóór de verkleinwoordsuitgangen die worden voorafgegaan door een *ch* worden de hierboven genoemde klinkers ook in een open lettergreep met twee letters geschreven: *skuu:chien* 'schoentje', *sleechien* 'sleetje', *trèèchien* 'treedje', *drööchien* 'draadje', *päächien* 'paadje', dit om verwarring te vermijden met verkleinwoorden als *wechien* 'weggetje', *nächien* 'nachtje', *ruchien* 'ruggetje' e.d. Ook vóór de werkwoordsuitgangen *-ien* (uitgesproken als *-jen*) worden deze klinkers, net als in het standaard Nederlands, met twee letters geschreven: *drèèien* 'draaien'.
- De schuurklanken die met de tongrug worden uitgesproken (*g*, *ch*) worden als volgt genoteerd: De stemhebbende variant wordt na een medeklinker of een lange klinker als *g* geschreven, na een korte klinker als *gg*. Dus *balgen* '(dieren)buiken', *oge* 'oog', *rugge* 'rug'. De stemloze variant wordt als *g* genoteerd aan het woordbegin. Dus *gläsien* 'glaasje'. Ook elders in het woord wordt deze variant als *g* genoteerd mits hij

in andere vormen van het woord stemhebbend is. Dus *kreeg* '(hij) kreeg' (vanwege *krege* '(ik) kreeg'), *weegt* '(hij) weegt (vanwege *wege* '(ik) weeg'), *vróg* 'vroeg (bijvoeglijk naamwoord)' (vanwege *vrógger* 'vroeger'). In de resterende gevallen wordt de stemloze variant genoteerd als in het Nederlands. Vgl. *ezócht* 'gezocht', *lachen* 'lachen', *nog* 'nog'.

Deze uitgangspunten komen erop neer dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de Nederlandse spelling. Dat geldt ook voor die gevallen die hier niet genoemd zijn maar geen onoverkomelijke moeilijkheden zullen veroorzaken.

De klinkers

De klinkers in het dialect van Hasselt laten zich als volgt in schema zetten:

voor+gespreid		voor+gerond		achter+gerond		achter+gespreid		
kort	lang	kort	lang	kort	lang	kort	lang	
<i>ie</i>	<i>ie:</i>	<i>uu</i>	<i>uu:</i>	<i>oe</i>	<i>oe:</i>			gesloten
<i>i</i>	<i>ee</i>	<i>u</i>	<i>eu</i>	<i>ó</i>	<i>oo</i>			half-gesloten
<i>e</i>	<i>èè</i>	<i>ö</i>	<i>öö</i>	<i>o</i>	<i>ao</i>			half-open
<i>ä</i>	<i>ää</i>					<i>a</i>	<i>aa</i>	open

De klinkers die **voor + gespreid** zijn, worden vóór in de mond uitgesproken, met gespreide lippen, d.w.z. dat de mondhoeken zo ver mogelijk van elkaar verwijderd blijven.

De klinkers die **voor + gerond** zijn, worden vóór in de mond uitgesproken, met geronde d.w.z. getuete lippen.

De klinkers die **achter+ gerond** zijn, worden achter in de mond en met geronde lippen uitgesproken.

De klinkers die **achter + gespreid** zijn, worden achter in de mond en met gespreide lippen uitgesproken.

Gesloten klinkers worden uitgesproken met de tongrug dicht bij het verhemelte; **half-gesloten** klinkers met de tongrug iets verder van het verhemelte verwijderd; de uitspraak van de **half-open** klinkers gaat gepaard met de op één na grootste afstand tussen tongrug en verhemelte terwijl bij de uitspraak van de **open** klinkers die afstand het grootst is. Bij alle klinkers komen twee varianten voor, een korte en een lange. Om verwarring te voorkomen wordt bij de gesloten klinkers ter onderscheiding het lengte-teken (:): gebruikt om de lange variant aan te geven (*ie, ie:*; *uu, uu:*; *oe, oe:*).

Tot de klinkers behoort ook nog de zgn. *stomme e*, een klank die erg veel lijkt op de **voor + geronde half-gesloten klinker** *u* maar die nooit de klemtoon heeft en in het Hasselts in een aantal gevallen kan wegvallen. Zie hiervoor de uitspraakregels (p. 39).

Vóór *ng, v* en *r* kunnen de korte *ie, uu* en *oe* niet voorkomen en ook niet vóór een *n*, gevolgd door een *s* of een *z*. De *o* komt niet vóór *m, n* en *ng* voor. De lange klinkers

èè, öö, ao en *aa* en de korte klinkers *i, u, ó, e* en *a* komen niet vóór een *r* voor. De lange klinker *öö* staat nooit vóór een *g*. Net als in het Nederlands komen de korte klinkers, uitgezonderd *ie, uu, oe* (vgl. *zullie* ‘zij’ (meervoud), *vrouwlu* ‘vrouwvolk’, *doe* ‘(ik) doe’) niet aan het wordeinde voor.

Op grond van het bovenstaande kunnen we zeggen dat het klinkersysteem van het Hasselts gelijk is aan dat van de dialecten in de omliggende gebieden (zie Bloemhoff-de Bruijn 1994, 1998, 2012; Gunnink 1908; Spa 2000, 2004, 2011).

Het Nederlands heeft een klinkersysteem dat van dat van het Hasselts afwijkt (Vgl. Cohen e.a., 1961, p. 20):

voor+gespreid		voor+gerond		achter+gerond		achter+gespreid		
kort	lang	kort	lang	kort	lang	kort	lang	
<i>ie</i>		<i>uu</i>		<i>oe</i>				gesloten
<i>i</i>	<i>ee</i>	<i>u</i>	<i>eu</i>	<i>ó</i>	<i>oo</i>			half-gesloten
<i>e</i>				<i>o</i>				half-open
						<i>a</i>	<i>aa</i>	open

Het is duidelijk dat het Nederlandse klinkersysteem eenvoudiger is dan dat van het Hasselts. In het gewone Nederlands komen de lange *ie*-, *uu*- en *oe*- niet voor, behalve als ze vóór een *r* staan, maar de gewone Nederlandse taalgebruiker valt deze verlening niet op omdat die het automatische gevolg is van de positie vóór de *r*.

De Hasselter echter die het woord *boek* ‘buik’ van het woord *boe:k* ‘boek’ wil onderscheiden, moet bewust in het éne woord een korte *oe*, in het andere een lange *oe* gebruiken. Zo maakt hij ook verschil tussen *bie:te* ‘biet’ (lange *ie*-) en *biete* ‘(ik) bijt’ (korte *ie*). De *èè, öö* en *ao* komen eveneens in het Nederlands niet voor. Veel Nederlanders maken ook geen verschil meer tussen de *o* en de *ó*. Ze gebruiken de laatste klank vóór een neusmedeklinker, dus vóór *m, n* en *ng* en de eerste vóór alle andere medeklinkers. De Hasselter maakt bewust verschil tussen de *o* en de *ó* - al is dit wel enigszins aan het verdwijnen - en dus zegt hij enerzijds *wóllen* ‘wollen’ (bijvoeglijk naamwoord) en anderzijds *wollen* ‘(wij) wilden’ (werkwoordsvorm).

De hierboven genoemde Nederlandse klinkers komen voor in de oorspronkelijke Nederlandse woorden. Er zijn nog wel een paar andere klinkers in het Nederlands maar die worden alleen maar gevonden in woorden die niet behoren tot de ‘normale’ woordenschat. Zie hier enkele voorbeelden:

<i>ie:</i>	team
<i>ö</i>	löss
<i>ao</i>	zone
<i>öö</i>	freule
<i>èè</i>	beige

Hieronder volgt een beschrijving van alle klinkers van het Hasselts met een groot aantal woorden waarin ze voorkomen gevolgd door de Nederlandse vertaling ervan. Als in de vertaling van een dialectwoord een komma staat tussen twee woorden, dan wil dat zeggen dat deze nagenoeg dezelfde betekenis hebben. Worden de twee Nederlandse woorden gescheiden door een puntkomma, dan hebben deze geen verwante betekenis.

ie

De korte *ie*, die uitgesproken wordt als de klinker in het Nederlandse woord 'diep', komt o.a. voor in de volgende woorden:

<i>biele</i>	bijl	<i>lieden</i>	lijden
<i>bieten</i>	bijten	<i>liepen</i>	liepen (o.v.t. van lopen)
<i>die</i>	die	<i>lieste</i>	lijst; leest (zelfst. nw.)
<i>diekies</i> (2x)	dijkjes	<i>liester</i>	lijster
<i>espiekerd</i>	gespiekerd	<i>misskien</i>	misschien
<i>fieleceteren</i>		<i>piene</i>	pijn
(ook: <i>filleceteren</i>)	feliciteren	<i>stiesel</i>	stijfsel
<i>gien</i>	geen	<i>twieë</i>	twee
<i>griepen</i>	grijpen	<i>wieden</i>	wieden
<i>iederie:ne</i>	iedereen	<i>zien</i>	zien
<i>ielden</i>	(wij enz.) hielden	<i>zwien</i>	zwijn
<i>ies</i>	ijs; eens		
<i>knien</i>	konijn		
<i>kwielen</i>	kwijlen		

In deze woorden gaat de *ie*-klank terug op:

- een Oudwestgermaanse (verder: owg.) lange *i*, nl. in *biele*, *bieten*, *diekies* (beide *ie*'s), *espierkerd*, *griepen*, *ies* 'ijs', *lieden*, *lieste* 'lijst', *liester*, *piene*, *stiesel*, *zwien*.
- owg. *io/eo*: in *ieder*(*ie:ne*), *wieden* en mogelijk in *die*, waarvan de klinker ook uit een owg. lange *e* kan komen.
- owg. lange *e*, later verhoogd tot *ie*, in *twie*.
- owg. *ai* (Oudsaksisch *ee*), later verhoogd tot *ie* in *gien*, *ies* 'eens', *lieste* 'leest'.
- owg. *eha*, na samentrekking en verhoging, in (mis)*skien*, *zien*.

Met klinkerwisseling in de verleden tijd zijn gevormd *ielden* en *liepen*.

Kwiel(en) lijkt als klankwoord gevormd naast *kwal*. Leenwoorden zijn *fieleceteren*, *knien* (uit het Frans/Latijn).

ie:

De lange *ie*: klinkt ongeveer als de Nederlandse *ie* in 'wier' en wordt o.a. gevonden in:

<i>bie:n</i>	been (=ledemaat)	<i>ie:zer</i>	ijzer
<i>bie:st</i>	beest	<i>knie:</i>	knie
<i>bie:te</i>	biet	<i>lie:gen</i>	liegen
<i>bie:ze</i>	bies, strook	<i>mie:nen</i>	menen
<i>blie:ke</i>	bleek(veld)	<i>Pisgrie:te</i>	Sint Margriet
<i>blie:ven</i>	blijven	<i>rie:ge</i>	rij (zelfst. nw.)
<i>brie:f</i>	brief	<i>rie:me</i>	riem
<i>die:f</i>	dief	<i>skie:f</i>	scheef, schuin
<i>die:len</i>	delen (werkw.)	<i>slie:ren</i>	glijden
<i>die:nst</i>	dienst	<i>spie:gel</i>	spiegel
<i>die:pe</i>	diep	(uitspraak <i>ie</i> : gevolgd door <i>stomme e</i>)	
<i>drie:ven</i>	drijven	<i>stie:n</i>	steen
<i>gemie:n</i>	gemeen	<i>tie:</i>	teen
<i>gie:r</i>	uier	<i>verlie:zen</i>	verliezen
<i>gie:ten</i>	gieten	<i>wie:ge</i>	wieg
<i>glie:ren</i>	glijden	(uitspraak <i>ie</i> : gevolgd door <i>stomme e</i>)	
<i>grie:pe</i>	greep, vork	<i>wie:ken</i>	weken (werkw.)
<i>iederie:ne</i>	iedereen	<i>zie:k</i>	ziek
<i>ie:d</i> (veroud.)	eed	<i>zie:n</i>	zien
<i>ie:te</i>	heet	<i>zie:pe</i>	zeep
<i>ie:uwig</i>	eeuwig		

Aan de lange *ie* in deze woorden liggen de volgende Oudwestgermaanse klinkers ten grondslag:

- a. owg. *ai* (Oudsaksisch *ee*), later verhoogd tot lange *ie*, in *bie:n*, *die:len*, *gemie:n*, *grie:pe*, (ieder) *ie:ne*, *ie:d*, *ie:te*, *ie:uwig*, *mie:nen*, *stie:n*, *tie:*, *wie:ken*, *zie:pe* en waarschijnlijk ook *skie:f*.
- b. owg. lange *i*, die lang bleef voor *r*, *v*, *g* in *blie:ven*, *drie:ven*, *ie:zer*, *rie:ge* en waarschijnlijk ook in *glie:ren*, *slie:ren*.
- c. owg. lange *e* uit eerdere Latijnse lange *e* in *bie:te*, *brie:f*, (Pis)*grie:te*, *spie:gel*, *wie:ge*.
- d. owg. *io*, in *die:f*, *die:nst*, *die:pe*, *gie:ten*, *knie:*, *lie:gen*, *rie:me*, *verlie:zen*, *zie:k*.
- e. owg. *eha*, na samentrekking en verhoging, in *zie:n*.

Gier is een samentrekking van *geder*, met verhoging van de klinker. *Bie:st* is een leenwoord uit het Frans. Onduidelijk is de herkomst van de lange *ie* in *bie:ze*.

uu

De korte *uu* is gelijk aan de klinker van het Nederlandse woord 'fuut'. Deze klank komt voor in o.a. de volgende Hasselter woorden:

<i>buten</i>	buiten		<i>musien</i>	muisje
<i>dudelijk</i>	duidelijk		<i>pupe</i>	pijp
<i>duuster</i>	duister		<i>snutien</i>	snuitje
<i>Duutser</i>	Duitser		<i>struke</i>	struik
<i>geluud</i>	geluid		<i>tute</i>	tuit
<i>grupien</i>	groepje		<i>ulen</i>	huilen
<i>kruke</i>	kruik		<i>uus</i>	huis
<i>kruud</i>	kruid		<i>uut</i>	uit
<i>kruus</i>	kruis		<i>stuultien</i>	stoeltje
<i>kuken</i>	kuiken		<i>vusien</i>	vuistje
<i>kupe</i>	kuip			

De korte *uu* komt in deze woorden uit:

- a. owg. lange *u* (die als een lange *oe* klonk), in *buten*, *geluud*, *kruke*, *kruud*, *kruus*, *struke*, *uus*, *uut* en waarschijnlijk ook *kupe*.
- b. owg. *iu*, in *dudelijk*, *duuster*, *Duutser*, *ulen*.
- c.umlaut van de *oe* in de verkleinwoorden *grupien*, *musien*, *snutien*, *stuultien*, *vusien*.
- d. owg. lange *i* die later is gerond tot *uu* in *pupe*.

In *tute* komt de *uu* waarschijnlijk uit een korte *u*. *Kuken* is mogelijk een klanknaboetsend woord.

uu:

De lange *uu*: klinkt ongeveer als de Nederlandse klank *uu* in ‘duur’ en wordt o.a. aangetroffen in de volgende woorden:

<i>(zich) bemuu:ien</i>	zich bemoeien	<i>muu:ie</i> (ook: <i>meuie</i>)	tante
<i>bruu:ien</i>	broeien	<i>nu:men</i>	noemen
<i>bruu:rtien</i>	broertje	<i>ru:ren</i> (ook: <i>reuren</i>)	roeren
<i>bu:gen</i>	buigen	<i>ruu:ien</i>	roeien
<i>bu:kien</i>	boekje	<i>skuu:chien</i>	schoentje
<i>du:kies</i>	doekjes	<i>skruu:ien</i>	schroeien
<i>gluu:ien</i>	gloeien	<i>sku:re</i>	schuur
<i>glu:nig</i>	gloeiend (bijv. nw.)	<i>snuu:ien</i>	snoeien
<i>gruu:n</i>	groen	<i>u:kien</i>	hoekje
<i>kru:zen</i>	kruisen (zelfst. nw., mv.)	<i>u:tien</i>	hoedje
<i>ku:kies</i>	koekjes	<i>vu:len</i>	voelen
<i>muu:ite</i>	moeite	<i>zu:ken</i>	zoeken
<i>mu:</i>	moe	<i>zu:nig</i>	zuinig
		<i>zu:te</i>	zoet

De lange *uu* van deze woorden ontstond uit:

- owg. lange *u* (die als een lange *oe* klonk) en lang is gebleven voor *r* en in open lettergreep o.m. voor *g* en *z*, in *bu:gen*, *kru:zen*, *sku:re*.
- owg. lange *o* + *i* of *j* waardoor de *o* werd “umgelautet”, met daarna verhoging van de klinker tot *uu*: in: *(zich) bemuu:ien*, *bruu:ien*, *gluu:ien*, *glu:nig*, *gruu:n*, *muu:ite*, *mu:*, *muu:ie*, *ru:ren*, *ruu:ien*, *vu:len*, *zu:ken*, *zu:te*, waarschijnlijk ook in *skruu:ien* en *snuu:ien*. Soms is er geen duidelijke umlautsfactor aan te wijzen, bijv. in *bruu:r(tien)* en *nu:men*.
- owg. *iu*, in *zu:nig*.
- umlaut van de lange *oe* in de verkleinwoorden *bu:kien*, *du:kies*, *ku:kies*, *skuu:chien*, *u:kien*, *u:tien*.

Literatuur

Bloemhoff-De Bruijn, Ph.

1994 *Het dialect van Wijhe, klank- en vormverschijnselen.* Kampen.

1998 *Het dialect van Ommen, klank- en vormverschijnselen.* Kampen.

2012 *Anderhalve eeuw Zwols. Vocaalveranderingsprocessen in de periode 1838 – 1972.* Kampen.

Bloemhoff, H., J. van der Kooi, H. Niebaum en S. Reker (redacteuren)

2008 *Handboek Nedersaksische Taal- en Letterkunde.* Assen

Cohen, A., C.L. Ebeling, K.

Fokkema en A.G.F. van Holk

1961 *Fonologie van het Nederlands en het Fries, Inleiding tot*

de moderne klankleer.
`s-Gravenhage.

Dialectgroep Historische Vereniging Hasselt

2008 *Woordenboek Hasselter Dialect.* Hasselt (Overijssel).

Gunnink, J.

1908 *Het dialect van Kampen en Omstreken.* Kampen.

Kooij, J. en M. van Oostendorp

2003 *Fonologie. Uitnodiging tot de klankleer van het Nederlands.* Amsterdam.

Nijen Twilhaar, J.

1990 *Generatieve fonologie en de studie van Oostnederlandse dialecten.* Amsterdam.

Shetter, W. Z.

1958 'Phonemics of the Zwolle dialect, synchronic and diachronic'. In: *Language* 34. Baltimore.

Spa, J.J.

1996 *Het dialect van de Stad Vollenhove, Klank- en vormleer.* Kampen.

2000 *De dialecten van Groot-IJsselmuiden, Klank- en vormleer.* Kampen.

2004 *De dialecten van Kallenkote, Steenwijk en Steenwijkerwold, Klank- en vormleer.* Kampen.

2011 *De dialecten van centraal-Salland: Raalte, Heino en Lemelerveld, Klank- en vormleer.* Kampen.

Deze publicatie kwam tot stand dankzij financiële bijdragen van het IJsselacademie Sybren van Tuinenfonds, het Plantenfonds en de Gemeente Zwartewaterland.

Uitgave

WBOOKS, Zwolle
info@wbooks.com
www.wbooks.com
i.s.m.
IJsselacademie

Dit is deel 7 in de grammaticareeks.

Tekst

J.J. Spa

Vormgeving

Frank de Wit, Zwolle

Omslagafbeelding:

Hoogstraat met postkantoor in 1928;
uitgave Jacob Drupsteen, Collectie
Historische Vereniging Hasselt

© 2016 WBOOKS / IJsselacademie /
de auteur

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 94 625 8174 6
NUR 624, 693

Wist u dat de taal van Hasselt wel 22 klinkers heeft, veel meer dan het Nederlands? Dat *mööntien* het verkleinwoord is van *maond* (maand) en ook van *maone* (maan)? Dat het meervoud van *zönne zöns* is en van *zunne zonnen* en dat dat heel verschillende dingen zijn?

Dit zijn enkele details die in *Het dialect van Hasselt* aan de orde komen. Het boek bevat een wetenschappelijke beschrijving van alle klanken en veel vormverschijnselen van de taal van Hasselt. Een rijke bron voor nu en later, interessant voor taalliefhebbers uit Hasselt en voor iedereen die de taalvariatie in dit deel van het Nedersaksische taalgebied bestudeert.

De auteur van het boek, taalkundige dr. J.J. Spa, was tijdens zijn werkzame leven hoogleraar Franse taalkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Na zijn vroege pensionering specialiseerde hij zich in het Nedersaksisch van West-Overijssel en schreef vijf van de zeven delen van de grammaticareeks van de IJsselacademie.

Eerder verschenen in deze reeks beschrijvingen van de taal van Wijhe, Vollenhove, Ommen, Groot-IJsselmuiden, Steenwijk e.o. en Raalte e.o.